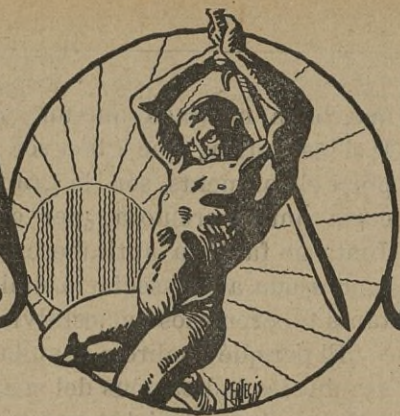

PATRIA NOVA

SEMANARI VALENCIANISTE

Prèus de sotscripció

Reine de Valencia.. . . Ptes. 0'50 trimestre
Catalunya i Illes Balears > 0'50 >
Espanya. . . . . > 0'75 >
Extranger.. . . . > 1'— >

Valencia 19 de Juny de 1915

Direcció pera correspondència

Kiosc de San Martí.—VALENCIA

Número sòlt: 5 céntims

VOLEM

la oficialitat de la llengua valenciana.
que siguen valenciàns tots els que 'n nòstre reine desempenyen càrrecs públics, inclosos els
governatius i administratius, i els militars que impliquen jurisdicció.
l'autonomia tan ampla com se puga obtindre per a l'municipi i la nacionalitat valenciana.
el restabliment del dret foral valencià ab les modificacions que aconsellen els temps.
el servici militar voluntari i retribuit.
la instauració del crèdit agrícola en tot el reino.
Bolsa de Treball i Musèu social valenciàns.
caixes de retiro pera la vellea.
pensions als pares prolífics i exenció d'alguns impòsts.
la ensenyansa integral gratuïta i obligatòria.
tractats de comèrs i abaratament de tarifes ferroviaries i maritimes.

¡VALENCIÀNS!...

El Monastir del Puig obrigué en l' història el
cicle del Reine Valencià. Sa restauració, per tant,
ha de tindre pera vosatros el valor d' un símbol:
vòstre noble intent de que perduren, en l' abatoll
dels segles, les esències valencianes, les esències
de la Valencia dels temps forals, potentia i gloriosa,
les esències que 'ns donaren relleu en el mon.
Siga, pues, el Puig el màgic conjur a cual nòm
se despèrte en vòstres còrs el sentiment de la nova
Patria Valenciana, renaixenta, com atra Au Fènix,

- - - de ses cèndres - - -

En este únic sentit entén PATRIA NOVA que debem

- - - anar al Puig - - -

¡VIXCA EL REINE VALENCIÀ!

Per l'Associació de Caritat

A propòsit de cuant diguérem en números passats respecte de la Festa de la Flòr en València i dels auxilis que mereixia l'Associació Valenciana de Caritat, insistim en que dels productes obtinguts en dita festa havien d'haver-li donat una part a esta «mare dels pobres valenciàns.»

Pero no ha sosuit aixina. ¿Per qué?

El per qué'l dona l'acta de la sessió celebrada pera la «Junta provincial contra la tuberculòsis» en lo dia 4 del mes corrent. Allí pareix que consta com el president i governador senyor Tejón preguntá a la concurrència si de les 19.000 pessetes arreplegades en la festa se li havia de donar alguna participació al menjador dels pobres, a lo que s'oposá el senyor Gil i Morte (En Adolf) d'un mòdo terminant. Apoyá este senyor sa demanda en que la plega pública l'havien feta les senyoretas pera favorir la propaganda antituberculosa i no pera donar a menjar en l'Associació de Caritat. Creia dit metje que la Junta antituberculosa de València havia d'invertir aquella suma en los fins pròpis, i que hauria d'aplegar a donar contes *públics* de la inversió de les dites 19.000 pessetes.

El governador accedí a lo proposat per el senyor Gil i Morte i l'acòrt fon pres per unanimitat. La Junta acordá que tot fora pera d'ella. Com diu l'adagi de Castella: *Pedro se lo trae, Pedro se lo come*; Pere se hu arreglá i Pere se hu menjará.

Pero, diguem nosatros: ¿No hi havia algún tracte anterior a la colècta, i acás una promesa, segons confesá el senyor Tejón, de que li donaria una participació a la protectora dels pobres? ¿No havien oferit a esta utilíssima institució donar-li un tant per cent de lo que's recaudara de la Festa de la Flòr? ¿Per qué tornar-se'n arrere de lo promés?

Si el senyor Gil i Morte opina que tots els diners han de quedar a la disposició de la seua Junta, creem que s'equivoca; el fet es que s'han arreplegat en València pera fer obra antituberculosa, i obra gran, antituberculosa i trascendental fa l'Associació que presidix el senyor Sanchis Bergón. ¿Acás la bona alimentació dels treballadors i dels débils no alforra a València més tisics que totes les receptes i medicines dels dispensaris? ¿No defén més al nostre organisme

una bona menjada que una pildora? I si es veritat que l'bòn sòl, el aire pur i els aliments son la gran apotecaria antituberculosa, ¿per qué dita Junta no fa obra antituberculosa donant ajuda a l'Associació similar que tants tuberculosos ens estalvia?

El per qué'l sabrem cuan la Junta, seguint les indicacions del senyor Gil i Morte, done claricies de la inversió dels fondos. ¿A vore si la política influix també en la distribució dels mateixos!

Seria lo únic que'ns faltaria vore; pero prometem tornar sobre l'assumpte si es menester, porque davant de dita Junta no deuen haver més que pobres necessitats, pero no pobres lliberals, conservadors, reformistes o republicans. Res d'això; els diners arreplegats de la caritat valenciana jamay haurán de ser invertits en fer política, sino en caritat.

I per ara res més.

PARLEU VALENCIÀ

A les dones valencianes

Gran fon ma satisfacció al enterarme de que un periòdic apareixia com defensor de nostres llibertats i reivindicador de nostra personalitat històrica. Molt me va complaure, pues demostrava qu'encara que pòcs, hi han en m'aimada València fills de còr, vers valenciàns, dispossats si menester fora, a donar sa vida i sa sang per nostres ideals de redempció. Yo els felicite entusiàsticament i els desitje grans prosperitats en la tasca mampresa.

A les dones valencianes, en particular, va dirigit el present article. Volguera que totes el llixqueren, ya qu'estic cèrta de que si reflexionaren lo que'ls vaig a dir, sens dupte me donarien la raó. Vaig a parlar-lis de lo més essencial pera nosatros: de nostra llengua.

M'agradaria conèixer la contestació que les valencianes donarien a la següent pregunta: ¿Per qué no parleu el vostre idioma? Segurament les respostes diferirien en pòc.

—*Es feo... Es ordinario...*

Es feo... Segurament les que assò diuen blasonarán alguna vòlta de les belleses de la llengua italiana. ¿I còm —me pregunte yo— pòt ser bella esta llengua i no la que ab ella té mes analogies? Ignòren sense dupte que la italiana i la valenciana son germa-

nes; que'n sos oríges, els mateixos trovadors primitius de la Provença contribuïren a sa formació; lo que fundí nostre tracte comercial ab les repúbliques italianes, cuan fórem pòble gran i lliure i teníem més relacions i més marina mercant que hui; lo que s'agermanaren els dos idiomes en nostra gran epopeia per tèrres d'Italia... ¿Còm, pues, cometeu l'absurd de dir qu'es hermós l'italià, al qu'enaltiu sens reserves, i menyspreheu el nostre per aspre i lleig?

Si's fixem en lo jui que'ls ha mereixcut als clàssics castelláns i estrangers la llengua valenciana, trovarem tan grans elògis pera ella com els dedicats per Cervantes, Víctor Hugo i Reclús en algunes de ses òbres, els quals no pòden ser calificats de parcials.

Hi ha més. Fent la gran concessió de no tindre'n conte sa degeneració actual per l'abandono nostre, vull supòndre que siga lletja. ¿Seria assí prou motiu pera no parlar-la? No de ningún pòble que hatja de parlar son idioma per ser més de son gust que cuansevòl atre.

Estudiem més a fons la dolsa llengua valenciana i no vos semblará tan lletja.

Es ordinaria... ¿I qui té la culpa de que ho siga? ¿No compreneu que si tots hagueren seguit vostre eixemple hauria acabat per desaparèixer? La classe mitja, per imitadora de l'aristocràcia; ésta, per mires centralistes, el pòble per imitador de la primera. L'han fet reduir al extrem en que hui se tròva. Així, pues, si es ordinario porque vosatros voleu. Comencem a parlar-la sens reserves en totes bandes, i cuan després d'alguns anys expresssem en ella, compendreu quin èrro estabau al tatjar-la de manyscabadora de vostra elegancia.

Mireu l'eixemple de Alsàcia i Lituània, Polònia i Trieste, que no obliden tant l'esclavatge que volen imposar als altres nacions més fortes, no obliden may los seus idiomes, defenen los sempre, porque saven que'n els valia la seua vida.

Cregau-me; feu cadascuna tot lo que puga parlant i enaltint sempre nostra fluída i tendra llengua, pués fins que aixina no siga, mentres no hatja amor i entusiasme per parlar l'idioma valencià, may será nostra ciutat lo gran que tots devem desitjar i fàcilment hu conseguirem si tots units treballàrem ab el mateix ardor.

¿Dones valencianes, ajudeu-me!

MARCELA DE LUIS

Dels poblets

El mestre d'escòla

Encara ens pesa a tots els valencians lo barbre fet de Felip V.

A un pòble que se li arranca la seua llengua es com acabar-li la vida: matar la seua personalitat. Cohents quedàrem del Borbó, i hui encara conservem com gloriosa protèsta als fets d'aquell despòtic i absolut bogí, una mòstra clara, reial, un adagi dels més valencians, dels qu' esclaten lo sant fòc patri, dels que perduren i perduraran mentres quede un valencià dels que 'ns patentisen, qu' encara no s' ha realitzat el *Finis Valentiae*, lema dels castellans i dels descastats.

La saviessa popular, altiva, ufana, desafiant al extranger Borbó, hu esculpi en frasse lapidaria, en eixe graficisme que glatix, que brolla en tot lo *folk-lore* valencià, recordant-nos les opressions i fets del que decretà l' arrassament de Xàtiva, dignes tant sòls d' edats més primitives. En Almansa perguèrem nòstres llibertats, i a tots, desde 'l més encumbrat fins al més humil, desde 'l noble valencià de més pergamins fins al més resignat llaurador, a tots aplegaren les purnes d' Almansa; aixina ho demòstra 'l refrà que per tot el Reine corre de boca en boca i que trelladat en llengua castellana està: *Cuant el mal ve d' Almansa, a tots alcansa*. Es el clam que conserva la saviessa popular. A tots alcansa, diu ben clarament. ¡Cuánta veritat hi han en estes paraules! Tot, tot va sofrir i sofrí encara la pèrdua de nòstres llibertats.

El mestre es una víctima de la castellanisació, que d' Almansa dimana. Allà en la Escòla Normal (anormal, diríem millor) va *patir* una inconsequent educació; li ensenyaren en una llengua extranya i després l' obligaren a que ensenyara en eixa mateixa llengua; va dependre moltes còses, moltes..., pero cap valenciana. Una cultura sense fonament, sense tradició, nòva, completament nòva, gens coneguda per lo chic que mam-pren la carrera de mestre, i que 'l dia avàns encara parlava en valenciana llengua. D' allí eixirà rebordònit, gens valencià; pero considerant-se superior als demés perque no l' entenen, perque parla en castellà. ¡Quina folia!

Ya està en lo pòble, en un pòble del nòstre Reine. Allí continuarà sa òbra suïcida, podant a la societat de

privilegiades intel·ligències; seràn fòcs d' artificio lo que inculcarà en los cervells d'aquells chiquets; serà un suïcidi inconscient, pero més punible per sa inconsciència. Si no hi ha inconsciència, si 'l mestre es un psicòlec, un bon valencià, si pensa, si reflexiona, es vorà negre pera fer tre-vallar aquelles intel·ligències i encara malairà més l' impossició de una llengua i de una cultura que no es valenciana. ¡Qué s' ha fet lo criticisme que 'n Lluís Vives, al cap, formà aquella escòla de pensadors, genuinament valencians!...

El tracte social, el tracte ab aquelles resignades gents, li mostrarà còm glatix encara l' ànima valenciana; pero... ¡quina comèdia ha de fer en la escòla ensenyant còses extranyes en una llengua extranya! Son los fruits podrits de la castellanisació. ¡Cuántos treballs li costará el posar-se al alcans d'aquelles petites intel·ligències! ¡Cuánt de treball infructuós! ¿I els llibres qu' estudeu? Fixem-se en la geografia, per eixemple. Allí li contarán les montanyes, rius, estanyes, etc., del Congo; la civilisació dels indios, les costums dels arabs, etcétera, pero no li contarán res del nòstre Reine, de la nòstra civilisació, de les modalitats que ha sofrit nòstra cultura en les distintes localitats de nòstra potència mercantil, industrial, etcétera. Res; com si no existirem en lo mon. Fins assí aplega 'l mal d' Almansa.

La centralisació no òbra més que malversant intel·ligències, òbra suïcidament. ¿Cuán s' establirà l' estudi comparat de les gramàtiques valenciana i castellana? ¿No seria més productiu este procediment pedagògic? ¿No obtindriem millors i més sans fruits?

Arriscat se voria el mestre que se llansara per esta endressera, pues nugat de peus i mans està per el centralisme; pero... ¡quin resurgiment! ¡còm floririen aquells tèrrers èrmes! ¡qué gran i cuán respectada seria nòstra cultura!

Tallem, pues, eixes còses petites, pero molt, amuntó roïns: no per gicotetes deixen de podrir al nòstre pòble; acabem en la malaltia que pregonen el llastimós i amarg crit de nòstres benemèrits avantpassats.

Vinga el resorgiment i que nòstra valenciana y presonera llengua retròne 'l crit de òdi: *Cuant el mal ve d' Almansa, a tots alcansa*.

DAMASCENO

NACIONALISME

Algo de ideal

La reunió d' uns cuants joves valencianistes en un saló del Lió d' Or fon un acte verament transcendental. Dita reunió, per s' apariència, pera un esperit superficial i pòc observador significaria pòca còsa, pues asòles un assumpte d' administració se tractava pera normalisar la marxa del periòdic, i... lo qu' es més dolorós: evitar sa mòrt. L' assumpte fon dilucidat i portat avant entusiàsticament i ademés ixqueren a llum proyèctes pera lo pervindre qu' ens donaren nòu coratge. La chispa del valencianisme pur i sense màcula esclatà i prengué en nòstres còrs radicalment; la Patria Valenciana en forma de matrona invisible murmurejava ab veu queda a nòstres oïts:—¡Fills meus, llibertat!

Davant d'aquelles dos o tres dotzenes de joves ab tan grans aspiracions, haurien dit alguns esperits diferents ab gèste d' incredulitat: ¿Qué intenteu ab aqueixes ilusions quimèriques? ¿Aón aneu? ¡Fareu riure!...

—No—li hagueren respòst al oit ab veu insinuant—, aqueixes dos dotzenes de joves de tímides actituds, quals fronts prominents d' intel·lectualitat ardixen en febra per l' ideal; aqueixos joves sense fòcs i de modestes maneres, que beuen les aigües d' un manantial d' aigua clara i remorosa, no son com atres joves que viuen i s' están quets entre les aigües d' una llaguna cenagossa i podrida, plena de micròbis mortífers qu' infecten l' aire i cual ambient de malaltia respiren, empobrint la sanc que danya 'l cervell deixant-lo estèril pera les idees fructíferes; éstos no pensen més qu' en vegetar egoistament, viurer al calor de la frivolitat rient-se de lo inmaterial.

Aquells, tan pòc nombrosos, son dignes de formar un gran pòble, de lluitar i derramar la sanc per la idea: son com aquells joves tímids de que nos dona idea Víctor Hugo, que baixen els ulls davant d' una dòna i pèrden la vida gustosos per la llibertat de sa patria; éstos no alcen temples luxosos ab ridiculs trofèus a la gracia d' un torero; els pòcs dinés que tenen s' els gasten en materials útils pera la reedificació de l' assolada Patria; ademés tenen almacenat en son còr ab transeurs del llarc esclavatge, una gran cantitat de òdi... de bell òdi pera

un espèctre malait que nos llevà la llibertat possant-nos una argolla 'l còll *qu'ens privà de la parla*, arrastrant-nos al costat seu a nosatros que no volem morir, que no volem contagiarnos al costat de la seua malaltia cancerosa. Odi sagrat que únicament senten les ànimes capaces de sentir un gran amor per l'ideal, amor inmens que subsistix i aletetja encara després de la mòrt, cual òdi únicament s'estingirà cuan triomfe la llavor de Natura, cuan les aigües revòltes vinguen a son primitiu nivell, cuan surten hòmens purs que asòlen lo artificiós tornant-nos la llibertat i passant fites a un país perfectament distint d'atres per sa parla, costums i temperament; cuan la nostra esplèndida bandera onege joiosa en los murs més alts de la Divina Valencia.

LLUIS FONT DE MORA

ESPIGOLANT

Fragments

Del llibre *La descentralización administrativa y los conciertos económicos con el Estado*.—Valencia, ay 1908.

Després del desastre

A la terminació de les desastroses guerres que sostingué Espanya en Cuba, Estats Units i Filipines; cuan s'encontrava nostre país a punt de perdre sa personalitat com nació, el clam general demanà ab enèrgica veu nòves orientacions i camins molt distints als fins entonces seguits, i els hòmens polítics llansaren als vents la bandera de la regeneració, que'n pòcs anys havia de transformar a Espanya en una nació rica, pròspera, europea, diferent a l'Espanya que fins entonces havíem conegut.

Nòu anys han transecurrit desde aquells tristos dies. Govèrns, partits i ministres s'han sosuit els uns als atres en el Poder, i al aplegar a d'ell ya ningú s'ha enrecordat de les promeses fetes; ningú s'ha atrevit a mampendre l'obra de la completa i ràpida transformació d'Espanya com s'ha fet en el Xapó; i després de tants i tants govèrns, i tants i tants canvis, tot seguix en el mateix estat d'abandono, d'atràs i de desorganissació en que's trovava avans de les guerres.

L'Administració espanyola

El Eixèrcit seguix sent el mateix, format per *músiques escoltades*, de que ens parlava el general Cassola fa vint anys. La Marina es un inmens hospici que manté a milers de fami-

lies, segons han demostrat tots els polítics en l'oposició, inclús alguns que després han segut ministres del mateix ram, i res han modificat. Continuem ab les mateixes escoles *pocilgas* i els mateixos mestres de cinc quinsets de jornal; seguim ab la vergonya dels millons d'espanyols analfabets; els centres d'ensenyansa no complixen la missió que degueren tindre, per manca de locals, d'organissació, de laboratoris, de tallers i de tota classe de material científic. Seguim ab les carreteres fetes barrancs. No hi ha possibilitat de millorar els serveis de ferrocarrils i de conseguir la rebaixa de les tarifes, perque les Companyies tenen a sou als ministres i personatjes. Hem trencat les relacions comercials ab la major part de les nacions d'Europa, aon hem de col·locar nostres productes. La emigració, limitada avans a les provincies del Cantàbric, aon hi ha gran densitat de població, s'ha extés tant, que emigren ya pòbles i ciutats sancers, com ha passat en Béjar. I Castella, Extremadura, Aragó, Navarra i Llewant, desde 'l Cap de San Vicent fins Màlaga, se va despoblant ràpidament.

Per totes parts se veuen negrors; per ninguna se vessllumena la més petita esperança.

ALEXANDRE SETTIER

(Se continuarà.)

Bergamín en Valencia

No hem de ser manco nosatros que alguns periòdics de la ciutat que, uns per deures d'informació i atres per ballar al sò de la música que's tòca, tots han contribuït a fer la *pelotilla* al eximi centralista que ha tingut l'honor de visitar-nos.

¿Que 'l senyor Bergamín es u dels polítics de hui en dia que més valen? Això no hi ha qui hu negue, sobre tot si se té en conte lo que significa, generalment, el valdre dels polítics espanyols de hui en dia.

El senyor Bergamín es un polític d'eixos que de listo qu'es se pèrt de vista. Com totes les còses se coneixen per sa història, no hi ha més que advertir qu'era el contertuli o deixeble de més intimitat d'aquell gran malabariste i diabòlic que's digué Romero Robledo.

Pasem per alt lo del motiu que l'ha portat a Valencia—encara que sòls siga en gracia al bòn desitj de la Dependència Mercantil—i deixem també

a part lo cursi i tonto del discurs que ens assoltà en el Teatre Principal; discurs tonto i cursi a totes llums si se considera lo que deu ser un discurs de Jòcs Florals i la bellesa i trascendència que deu tindre. A part de tot assò, ¿quins son els més grans mèrits del senyor Bergamín?

Haver destituït a Unamuno del càrrec de rector de la Universitat de Salamanca i ser el advocat defensor de Oyanguren—en el pleit de la casa de front al Teatre Principal—EN CONTRA DELS INTERESOS DE VALENCIA.

Ens pareix que demanar més d'un polític dels de hui, seria ya avaricia.

Tot hu haguérem deixat passar en silenci si no haguera segut perque l'alcalde n'ha fet una de les seues; sentint-se caldós no més ha vist al seu costat u dels peixos gròssos del centralisme.

L'Ajuntament de Valencia ha acordat nomenar a Bergamín fill adoptiu de Valencia...

¿Se pòt vore major desficaci? ¿Aón té la memòria el senyor Maestre, després de lo que trevallà per fer cumplir la llei en lo de la casa Oyanguren? ¿Es que pera d'ell no representa més el amor pròpi de Valencia, a qui tot ho deu, que congraciar se tan baixament ab el cacie malagueny?

Pas que donen, empastrada que fan. I seguixen tan tranquils; i després menjarán i dormirán tan descansats... I Valencia tan dormida i descansada com ells.

I aixina va tot; no hi ha un sòl fet públic que represente sinceritat o justícia. Tot fals i roïn, a us centraliste.

Clar: ¿cóm van a negar-los després les *creuetes* i els emplects pera els amics o parents?

Hui per tú i demà per mi. I el pòble, lo qu'ells dirán: el que calla, otorga.

El vinent número apareixerà el dimaig 29 d'este mes en commemoració del 208 aniversari de la promulgació del reial decret firmat en el "Real Sitio del Buen Retiro" per el qual el malait Felip V anulà nostres furs i el us oficial de nostre idioma.

Constarà de dotse pàgines i valdrà deu céntims.

Se insertaran valiosos treballs d'escriptors i poetes valenciàns, i notables ilustracions de distinguits artistes.

Pera "El Correo"

Breus explicacions

El Correo es pera nosatros tan respetat i amable com tots els periòdics del Reine, encara que 'ns donen tristot qu'estiguen redactats en castellà tenint un idioma pròpi i ric. Cuestió de moment històric; assò en Valencia, en atra època, haguera segut incomprendible. Huí, es tot lo contrari; s'ha perdut tot sentiment patriòtic i aixina estem com estem.

Pero es el cas que l'esmentat diari, en la present semana, diu algo referent a nostres ideals, tant en treballs de col·laboració com de redacció, i no volem deixar-los passar per alt sense dir nostre paréixer.

En u dels articles firmats per B. Lois, s'ha dit:

«En la ciutat comptal dominen, políticament, els forasters...» «¿A qué obeix assò? ¿Será, acás, al particularisme que 'ls regionalistes i nacionalistes impossen a s'actuació en la política, que repugna a la massa més entusiasta de la *patria gran*?»

En Barcelona, en la política, ni domina ni ha dominat may ningun foraster. La política catalana (en sa acepció científica, no en la general que se té'n Espanya) l'han dirigit sempre hòmens com Almirall, Durán i Ventosa, Prat de la Riba, Cambó, Ribera i Rovira, Corominas, etc., i atres tants de tots colors i partits, tots cataláns. Els que'l senyor Lois nomena no han fet may més que armar roído; això no es fer política. Assò si es que han anat a entorpir l'obra redemptora del nacionalisme, encarregats per els centralistes i en asquerós consòrci ab ells; ya ho sap—si no ho sabia—el senyor Lois.

En quant a lo demés, les masses sòls òbren que'n les grans conmocions dels pòbles, o siga quant han segut ben conduïdes PER UNA MINORIA. Assò també ho deu saber millor que nosatros el senyor Lois; además, també convé tindre present el analfabetisme espanyòl, per culpa exclusiva dels que fins ara ens han regit, que no son més qu'eixos per quins llabora'l publiciste, i ab quins—per pòc que pense, desapasionadament,—compendrà que no pòt anar may a res gran ni positiu.

En quant a lo que'n les gacettes s'ha parlat de lo del aplec, clar que tenen raó en la confusió que's fan ab lo de prossesó cívica; pero no per

lo de la paraula «aplec», sino per la forma en que s'ha pretés fer la festa de demá en el Puig.

«¿Aplec?—diu *El Correo*—Assò pareix òldre-nos a funeral, a moc de ciri en descuidada sacristia.»

Per demostrar al volgut confrare en la premsa que no estem conformes en la petitesse que s'atribuix irònicament perque no se li contesta, encara que no estem nosatros entre 'ls que aludix, s'anem a permetre l'honor d'explicar-li lo que vòl dir *aplec*.

Aplec vòl dir «colecció de còses, acullida, conjunt», i per tant no hi ha dret a que als volguts companys d'*El Correo* els se s'atragante la parauleta. Es valenciana, i basta. Aváns tindrien que atragantar-se-nos totes les castellanes que, per desgracia, s'usen tant.

Es de veres que la paraula *aplec* ha segut pròu utilitzada en el sentit de «aglomeració de gent en una ermita o santuari», o en el de «romeria»; pero en el cas particular que ara ens ocupa, donat el esperit patriòtic que puga tindre en realitat el acte, creem que l'acòsta a les primeres definicions, sense que per això pèrga'l relleu de les seues desinències.

Per tant, la paraula *aplec* voldrà dir allò qu'entenga tot bòn valencià que vaja al Puig mirant el patriotisme de la festa. No hi ha, pues, motiu pera tot allò de «funeral» ni «moc de ciri», etc.

Señora Prensa liberal de Valencia, ¿vamos o no vamos al aplec?

Si això, de còr, se pregunta en valencià, se deu contestar que sí, que sí que deu anar tota la premsa al Puig. Perque hi ha un nòm per damunt de tots els nòms de partits polítics: el de Valencia, principi i fi, motiu i raó, obligació única de tot aquell ser que assí hatja naixcut o assí vixca i guarde'n son còr un petit capdal de sinceritat i de grandessa.

Lo demés, romansos, mentires tot.

Com ya els valencianistes van alsant pès i fent que la veritat prevaleixca, segurament que pronte comensaran els centralistes disfrassats a combatir-nos.

I com no hi han raons que puguen rebatir la nostra causa, ya voreu com recurriren a dirnos mals patriòtes, o separatistes, si 'ls pasa per lo cap.

Será el recurs de sempre. Fixeu-se be els valencians en les òbres de cadascú, i podreu jugar imparcialment. No oblideu que per fiar-se de tanta paraula fofa i desprovista d'ideals i de sentit comú, está Valencia com está.

Hi ha que regenerar-se, hi ha qu'engrandir-se, mal que pese a qui siga.

Vèrsos de Patria

L' hora del sacrifici

¡Alcem-se tots los valenciáns
pera assaltar los febles murs
on se cobejen los tiráns,
i de la entranya dels villáns
arrancarem los nostres furs!

¡Pròu de desprècis i ironies
i d'enervants lamentacions!
¡Tragam les nostres energies
i conquerim ab valentíes
les patries reivindicacions!

¡Que l' hora gran del heroisme
ya es arribada, joventut!
¡Si tenim fe i valencianisme
el mónstre vil del centralisme
a nostres pèus será caigut!

¡Vibren ben fòrtes les trompetes
fent la gran crida espritual,
i cuan les hòsts siguen refetes,
flamejará el vèrs dels poetes
sent tot un himne nacional!

¡Anem, germáns, plens d'entusiasme
a la creuada justiciera,
a vore caure, folls d'espasme,
als enemics que hus fan sarcasme
fent homenatge a la Senyera!

PASCUAL ASINS

PARLEM DE VALENCIANISME

Desde que s'ha constituït la Joventut Valencianista i hi ha un òrgue en la premsa de modèsta apariència, pero ple de rossades ilusions, se pòt considerar com obèrt el camí del nostre resurgiment.

Yo no sé si les meues esperances son degudes a la meua joventut; yo no sé si en la primavera de la vida, com en la del any, no veem més que la llum enlluernadora del sòl, reflectada en la verdor dels camps i en el color bermell de les ròses. Pero yo crec qu'el meu optimisme es més fondo i té les rails en la mateixa realitat que nos envòlta. De assò va a tractar este article, que vòl escomensar una serie que després vindrá.

Si girem la vista al costat nostre, trovarem la gelor i l'apatia qu'es causa del nostre enfosament. Ell no es exclusiu de Valencia; s'extén per casi tota Espanya. Es un vixe que lliga totes les energies i les sotmet al engranatje d'un sistema fill de la

degeneració d'idees i sistemes que may han trovat, per exòtics, adaptació al nostre àmbit, i en ses manifestacions més vergonyoses culminen dos focos pestilents: el centralisme, que xucla la vida local, i el caciquisme, que suplanta l'actuació ciutadana. No fas—ya ho comproneu—cap revelació; no més exteriorise la malaltia qu'està en el pensament i en el còr de molts.

De ahí esdevé qu'els diputats del pòble sòls ho siguen de nòm, no tinguen d'ell més qu'el ròtul, no el esperit. Que siguen la factura del govern els que debien dispensar-li la confiança, que demanen per almoyna lo que devien demanar per raó. No fa el Parlament governs, son els governs els que fan el Parlament. Vivim baix un despotisme pitjor qu'el antic perquè es hipòcrita, perquè se disfrasa de lliberal. A la qualitat de bogi s'unix la de histrió.

Si sobre assò cabera algún dupte, se desfaria desseguida mirant no més en el cas de conflicte entre 'l govern i el pòble, aón se decanten els nomenats representants del pòble. L'instint de conservació del càrrec—en assò son tots conservadors—els fa girarse a d'aquell de qui han rebut el ser.

Cuant la cuestió del dirècte, la voluntat del pòble valencià era ben manifestà. El govern de Madrit li era contrari, i en eixa lluita, que rematà en una fisga sagnanta pera 'l pòble valencià, els seus representants fingiren una teatral dimissió; fon comèdia i no drama, i els uns per deures al govern per ministerialisme, els atres per complir les ordres del seu quefe, mol amic del govern, el acataren; Valencia restà, inerm, vensuda, la tirania del govern triomfant. I encara observàrem que si algún diputat trevallà més, fon aquell menys ministerial, que devia el càrrec més al pòble que al encasillat.

Si els nostres diputats haveren segut manats per Valencia, ¿cóm havien de passar per la burla i el desprèci? Lo que 'l seu patriotisme no 'ls dictara, ho faria el seu amor al acta. Tindrien ben entés que a l'elecció vinenta pedrien la carrera. Hui saben ells que viuen del govern i no tenen atra obligació que restar-li bons criats.

I com d'eixèmles se parla, tenim un atre definitiu. Catalunya ha mòrt al cacic; el regionalisme ha segut el qu'ha fet el milacre. El seus diputats son ben seus, no tenen atra significa-

ció més eficaç que la de cataláns, i una minoria de once, parlant en nòm de Catalunya, ha sabut impossarse, i hi ha qui diu que son els amos del Congrés. Catalunya está ben defensà.

Esta es la cadena que 'ns atura, que 'ns fa esclaus; la culpa no es dels hòmens, es del sistema; en un atre mitj, els que hui no aprofiten lluitarien per la terra d'aon els vinguera la fòrsa. No tenim més remey que trencar eixa cadena malaída; per això hem de fer un esfòrs. Un alvans tenim, i es que l'enemic té mol pòc valor. Nosatros no tenim, pera vencer-lo, més que dir al pòble lo que pensem; parlar-li ab el còr en la ma. Si se fem entendre per ell, triomfarem. No tenim que cantar ab elocució les excelències del nostre programa; es pròu la seua divulgació pera que el pòble, Valencia, encullida, se pòse a caminar. La salvació de Valencia no té que demanar-la a ningú perquè será inútil. Té 'l remey en les mans. ¡Benaurat el malalt que té la salut en sa voluntat! Pera resurgir no necessitem més que una cosa: enrecordar-nos de que som valenciáns.

GERMANOR

LO RAT-PENAT

Ya advertirem, en ocasió de ser publicat el cartell dels vinents Jòcs Florals, que may estariem d'accòrt en que 'n esta festa tan patriòtica se parlara ni una paraula en castellà.

Seguint la inveterada costum—que 'ls jòvens valencianistes han de fer acabar,—el president d'esta societat, senyor Cantó Blasco (fent una cosa que no aprovará ningú dels senyors sòcis), i el Alcalde de Valencia senyor Maestre (ficant-se en camisa d'once vares), han nomenat al diputat malagueny senyor Estrada mantenedor de la pròxima festa.

Tenim entés que gran número de sòcis de Lo Rat s'han apresurat a sollicitar Junta general extraordinaria pera demanar la rectificació del dit nomenament, lo cual no duptem conseguirán.

De lo contrari—que no creem so-suixca—el pas donat seria un pas funestisim pera tan volguda societat valencianista.

A son temps s'ocuparem de lo que ocurrixca.

CARTA OBERTA

Valencia 16 de Juny de 1915.
Senyor D. M. Ferrandis Agulló:
Present.

Estimat amic: Supòne no li haurá passat per alt la noticia d'haver confiat el president de Lo Rat-Penat el càrrec de mantenedor dels Jòcs Florals d'enguany a un senyor castellà.

Crec que la cosa se repetix ya masa vegades pera que passe sense la protesta de tot bon valencià.

¿Qué dirien en Valladolid o en Málaga, per eixemple, si en una festa dedicada a honorar i enaltir la poesia castellana, se buscara pera mantenedor a un valencià? ¿Qué farien si en un acte aon sòls sonara l'idioma de Cervantes se donara la nòta discordant d'oírse una llengua estranya? Pues apliquem-se el cuento i obrem en conseqüència.

Això deu ya acabar-se, i opine que 'l valent semanari PATRIA NÒVA es el cridat a procurar que s'exteriorice la protesta, en la forma que se crega més apropiada, pero contundent i enèrgica.

No s'oblíde tampòc als alcaldes que acostumem a patir, els quals, en l'acte dels Jòcs, uns porque son castelláns, i atres porque sent valenciáns, no saben o no volen parlar la llengua de sa mare, fan casi sempre en castellà el discurs que 'ls correspon.

A la seua disposició son amic afectísim i s. s.,

Un sòci de Lo Rat-Penat.

Biblioteca Valencia

Publicació en nostra llengua d'òbres : d'autors valenciáns i estrangeres :

Preu de sotscripció: 4 pessetes trimestre,
:: ab obció a rebre tres òbres ::

Dirigirse a En Josep Blanquer.—Casador 4 1.er
:: :: :: BARCELONA :: :: ::

Protèsta

Apenes se tingué coneiximent de que havia segut nomenat mantenedor pera 'ls propers Jòcs Florals de Joliòl

el diputat senyor Estrada, se circulà el següent despaig telegràfic:

«Estrada.—Diputat a Còrts.—Málaga.

Joventut Valencianista protesta vòstre nomenament mantenedor Jòcs Florals Rat-Penat.—President, Agui-rre.»

També, per la incomprendible part que 'n dit nomenament havia pres el alcalde, se li dirigí el dia 16 del corrent el següent ofici, que fon entregat en casa l'alcalde aquell mateix dia.

«EXCM. SENYOR.

PROTESTEM AB TOT CORATJE PER SA MEDIACIÓ EN EL NOMENAMENT DE MANTENEDOR DELS JÒCS FLORALS DE «LO RAT-PENAT» A FAVOR DEL DIPUTAT MALAGUENY SR. ESTRADA.

LA PRESIDENCIA HONORARIA D'UNA SOCIETAT NO AUTORITZA A MITJANSAR EN ASSUMPTES INTERIORS DE LA MATEIXA, TANT MÉS CUANT V. E. TANTES CÒSES TÉ PER RESÒLDRE DINS DEL CASAL DE LA CIUTAT.

DEU GUART A V. E. MOLTS ANYS PERA BE DE LA PATRIA VALENCIANA.

CIUTAT D'EN JAUME 16 JUNY 1915. EL SECRETARI, M. FERRANDIS AGULLÓ.

EXCM. SENYOR ALCALDE PRESIDENT DEL EXCM. AJUNTAMENT DE VALENCIA.»

Mereix tota mena de lloances la *Joventut Valencianista*, que trencant tot bort convencionalisme i desfent-se de vergonyoses lligases, alsa la veu proclamant el sentir dels vers nacionalistes valenciàns. Pròu ya de femnins i sofrits silèncis; amparant-se 'n els quals han anat medrant en les ombres totes les rastres del centralisme s'ha conseguit tota ventatja personal i s'ha anat robant-li vida a Valencia.

Els Jòcs Florals de «Lo Rat-Penat» no deuen fer-se si en ells s'ha de parlar una paraula tan sols en castellà. Ya n'ouim prou en llavis dels còrps que criem pera que després ens traguen els ulls.

***

En la Junta general celebrada per esta Societat el passat ditjous en la rotonda del café Lió d'Or, s'acordà per majoria retirar l'adhesió oficial al aplec del Puig, com a protesta per haver seguit convidades al acte les autoritats centralistes.

No obstant l'accòrt, tenim entés que, particularment, tots els senyors sòcis assistiran a la festa de demà en el Puig.

***

Se complahem en fer constar, a precés d'alguns senyors sòcis, la observació de que 'n el telegrama al senyor Estrada sols «se protesta del seu nomenament», no havent per tant pera l'esmentat senyor irrespetuositat o descortesía alguna.

Per lo que sobre este punt deia *El Correo* en son número del ditjous, devem recomanar-li que avans d'escriure se fixe més en allò de que va a tractar.

Ni en res s'ha faltat al senyor Estrada, quals mèrits i talent som els primers en reconèixer, ni tenim tampòc per qué agrair-li res. Per tant, son estes apreciacions d'*El Correo* lo únic que 'n este assumpte ha habut de *dudoso gusto*.

La excusa que s'ha donat a Valencia pera nomenar fill adoptiu a Bergamín, ha segut la de que ha donat 50 duros a l'Asociació de Caritat.

Ya sabem, pues, lo que val el títol de fill adoptiu de Valencia.

CONCURS

de himnes nacionals valenciàns

PRÈMI HUGUET

Recordem als senyors concursants que demà a les nou de la nit expira el plaso pera l'admissió de treballs.

En la premsa diària donarem conte dels lemes dels que s'haixquen rebut i oportunament farem públic el fallo, que's portará a efecte en la forma anunciada en les bases del Concurs.

Consells i advertències

Apunts pera l'història.

«Valencia. Any 1915. Hegemonia malaguenya.

Mantenedor de *La Fiesta de la Flor y la Poesía*: senyor Bergamín, malagueny.

Cobrador dels arbitris del Pòrt: senyor Carballeda, malagueny.

Arrendataris de les cèdules, malaguenys.

Mantenedor *pretés* pera 'ls Jòcs Florals de Lo Rat-Penat, senyor Estrada, malagueny.»

Estem en Valencia i els valenciàns no apareixen per cap banda.

Si anem aixina, dins de pòc, en la platja de Valencia se menjarán sardines torrades i se beurá *Solera*, com es costum en el *Palo* i la *Caleta* de Málaga la bella.

Dins de pòc Valencia doble gran... i m'alegro e verte güeno.

***

Ha segut demanada a Madrit la Gran creu de Beneficencia pera la senyora esposa del alcalde.

Ya vorán vostés com dins de pòc li es concedida.

Els pòbres de Valencia, cuan badallen, s'enrecordarán d'esta condecoració.

En el número vinent s'ocuparem de la sessió solemne celebrada ahir en la sala d'Actes de l'Universitat ab motiu del aplec al Puig.

Correspondència

M. D. A.—Valencia.—Cumplimentats els seus desitjos. Ya sap que no podem estar més d'accòrt.

S. R.—Lliria.—Conformes en tot. A treballar ab tot entusiasme, i mane. En allò de les publicacions vorem de complaure 'l cuan avans. Esperem els seus remittits.

E. R.—Castelló.—Sentim no 'ns indique la seua direcció. Li contestarem per mediació del senyor que 'ns nomena.

G. B.—Valencia.—Rebuts els seus versos que's publicarán cuan avans siga possible.

A. P. U.—Benimòdo.—Cumplit lo que 'ns diu, donant-li mercès per tot.

C. S.—Valencia.—Agraits per sa bona memòria i per el treball que s'ha servit enviar-nos. Creem que podrem complaure 'l.

U de tants.—Valencia.—No cal dir que 'ns complau el seu interès. Tindriem que parlar molt pera explicar-li lo que volguérem: ¿Podriem saber quin es l'estimat amic que s'oculta baix este pseudònim?

Tip. EXCELSIOR.—Guillem de Castro, 151.

Dr. Espinosa Ventura
Medicina i Cirugía general
Carnicers, 1 Chapa, 44
VALENCIA - GRAU -

LLIXCAU

¡RESURREXIT!

Llibre de versos patriotics

DE

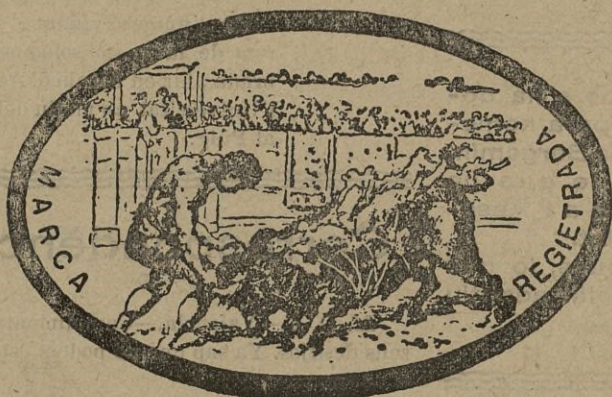
Josèp María Bayarri

Acaba de pub licar -se

- - - CALSAT - - - - RIERA -

Carrer de Lauria, 5.-Valencia

Fosfo-Fito-Kola-Aliño

Novísima medicació fosforada. Fòsforo orgànic de les llavors del cereals i Anòu de Kola granulades. Poderós tònic reconstituyents. De positius resultats en l' anèmia, tuberculòsis, escrofulisme, raquitisme, inapetència i en les convalescències. RECOMANAT PER LA CLASE MÈDICA.

De venda en les principals farmacies i drogueries d' Espanya.

Botella gran, 5 pesetes. Botella petita, 2'75

Pera demandes al per major: Farmacia de la Viuda del Doctor Aliño, plassa del Mercat, 52.—VALENCIA.

La Floresta

Fábrica de flòrs artificials
:: Eduart Arnal ::

Saragossa, 16.-VALENCIA

Pera Ombreles, Palmitos, Boquilles, Bastóns i
artículos pera regals

La casa Bruguera

San Vicent, 41, front al carrer San Ferrán
— — — VALENCIA — — —

Fumeu l' incomparable Paper Mefisto

: Fábrica de Conserves Vegetals :

ALFREDO J. MORGAN I COMPANYIA

GANDIA

Especialitat en tomata, pimentó, pésols, sanfaina, bresquilla, albercòc, raim, etc.

Pera pedidos: Manuel Coll, carrer de la Corona, 15.-Valencia

Tintorería SOTO

Avinguda del Pòrt, núm. 38

:: Teléfono núm. 958 ::

:: :: VALENCIA :: ::

Kiòsc de San Martí

XXXX VALENCIA XXXX

Venda de tota classe de periòdics, semanaris

□ □ □ □ □ □ □ □ y revistes □ □ □ □ □ □ □ □

Especialitat en periòdics regionalistes

El Depuratiu vegetal de Fuster

es un remey efícaç pera les enfermetats dels ulls, del estomac, dolors reumáticos, neurastènia, asma, enfermetats secretes de la dòna, sífilis, venéreo, hèrpes i demás que tinguen per orige la existencia en la sang de toxines i ácid URIC, porque l' DEPURATIU VEGETAL FUSTER expulsa i obliga a ixir ab la suor i l' orina totes les dijes impureses.